

dr hab. Józef Grabarek, prof. UG
Katedra Lingwistyki Stosowanej i Translatoryki
Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk, 25 marca 2016r.

Ocena dorobku naukowego Barbary dr Felicji Księżyk

w związku z postępowaniem

o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

1. Sylwetka habilitantki

Dr Felicja Księżyk ukończyła magisterskie studia germanistyczne w roku 2001 na Uniwersytecie Opolskim. Pracę magisterską *Die deutsch-polnischen Sprachkontakte auf der Ebene des Romans "Die Prosna-Deutschen" von Hans Lipinsky-Gottersdorf* napisała pod kierunkiem dr hab. Marii Katarzyny Lasatowicz, prof. UO.

W tymże roku ukończyła też studia podyplomowe w zakresie Zarządzania i Marketingu Na Wydziale Zarządzania i Inżynierii Produkcji Politechniki Opolskiej.

Pięć lat później obroniła na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Opolskiego rozprawę doktorską *Die deutsche Sprachinsel Kostenthal - Geschichte und Gegenwart* i uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa. Promotorem rozprawy doktorskiej była dr hab. Maria Katarzyna Lasatowicz, prof. UO.

Po ukończeniu studiów pani Felicja Księżyk została zatrudniona na stanowisku asystenta w Instytucie Filologii Germańskiej (Zakład Języka Niemieckiego), gdzie pracuje do dzisiaj. Po uzyskaniu stopnia doktora w roku 2006 pracuje na stanowisku adiunkta.

W latach 2008-2012 i 2012-2016 pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Germańskiej ds. dydaktycznych.

Dr Felicja Księżyk otrzymała trzykrotnie stypendia naukowe od fundacji niemieckich na

pobyty na niemieckich uniwersytetach, dwukrotnie uczestniczyła w kursach języka niemieckiego w Niemczech (Poczdam, Ratyzbona) oraz odbyła liczne kwerendy biblioteczne.

Godna uznania jest jej działalność organizacyjna i promocyjna na rzecz uczelni. W latach 2006-2008 pełniła funkcję kierownika magisterskich studiów uzupełniających, a w następnych latach była członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz była członkiem Rady Wydziału Filologicznego. Dr Felicja Książek była współorganizatorem międzynarodowych konferencji naukowych i warsztatów germanistycznych. Ograniczam się tutaj do wyliczenia tylko części jej działalności.

Oprócz Praktycznej Nauki Języka Niemieckiego prowadziła zajęcia z gramatyki opisowej, gramatyki praktycznej i historycznej, dydaktyki nauczania języka niemieckiego, wstępu do teorii komunikacji językowej, języków fachowych i translologii. Jest to bardzo szerokie spektrum jak na młodego nauczyciela akademickiego.

2. Ocena dorobku naukowego oprócz rozprawy stanowiącej podstawę postępowania

Dr Felicja Książek jest aktywną uczestniczką życia naukowego. Świadczy o tym ilość publikacji oraz uczestnictwo z referatami w dużej ilości krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitantka opublikowała:

- dwie monografie autorskie,
- 23 artykuły/rozdziały monografii,

Oprócz tego współredagowała dwie monografie zbiorowe, przygotowała 3 recenzje i 10 sprawozdań. Do druku oddane zostało kilka kolejnych artykułów oraz jedna monografia.

Kwantytatywnie jest to dorobek wzbudzający uznanie recenzenta.

Habilitantka uczestniczyła z referatami w 17 konferencjach naukowych w kraju, z których połowa miała charakter międzynarodowy, i w 10 konferencjach za granicą (Niemcy, Austria, Czechy, Węgry i Słowenia). Organizatorami wszystkich konferencji były uniwersytety. Także ta aktywność habilitantki jest w pełni zadowalająca.

Pracując na Uniwersytecie Opolskim stało się oczywiste, że zajęła się niemiecko-polskimi kontaktami językowymi. Problematyce tej oprócz pracy magisterskiej poświęcone są artykuły wiążące się tematycznie z tą pracą. Autorka opisała w tych pracach wpływ języka polskiego na język niemiecki tzw. "Prosna-Preußen". Autorce udało się uchwycić i opisać przede wszystkim zakres wpływu języka polskiego na płaszczyźnie fonetycznej, morfematycznej, składniowej (np. topologia) oraz leksykalnej. Marginalnie potraktowane zostały wpływy na płaszczyźnie semantycznej. W badaniach nad językiem "Prosna-Deutsche"

autorka jest pionierem, gdyż język tej małej grupy nie był dotychczas obiektem poważnych badań.

Oprócz tego habilitantka zajmuje się problematyką badań korpusowych, szczególnie w odniesieniu do badań dialektalnych na terenie Śląska.

Podczas przygotowań do rozprawy doktorskiej skierowała swoje zainteresowania ku językowi wyspy językowej Kostenthal (Gościęcín), gdzie od XIII wieku żyli Niemcy. Grupa osiedleńców niemieckich była na tyle silna, że nie uległa polonizacji, choć otaczał ją obszar polskojęzyczny (śląski wariant języka polskiego, język śląsko-polski, mowa śląska; niem. Wasserpolnisch). Język niemieckich mieszkańców wyspy określany jest jako śląsko-niemiecki, czyli gwara w ramach dialektów śląskich języka niemieckiego. Autorka mówi więc w tym przypadku słusznie o wyspie językowej. Oprócz rozprawy doktorskiej autorka poświęciła tej tematyce kilka artykułów i wystąpień na konferencjach naukowych.

Najważniejszą publikacją z tej grupy jest monografia *Die deutsche Sprachinsel Kostenthal. Geschichte und Gegenwart*, w której autorka opisuje na tle niemieckich dialektów śląskich historię wyspy oraz jej język. Opis języka poprzedzony jest rysem diachronicznym, który jest ograniczony do płaszczyzny fonetyczno-fonologicznej. Podstawową częścią pracy jest wyczerpujący opis płaszczyzny morfologicznej (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebniki). Zarówno na płaszczyźnie fonologicznej jak i na płaszczyźnie morfologicznej opisane są różnice między dialektem wyspy i standardowym językiem niemieckim.

Przyczyny zmian językowych, autorka dzieli zewnętrżno- i wewnętrżnojęzyczne, co jest zgodnie z dotychczasową wiedzą na ten temat. Do zmiany sytuacji językowej na obszarze wyspy doszło dopiero po wysiedleniu większości Niemców po drugiej wojnie światowej. Autorka wykazała, że po roku 1945 język polski (polsko-śląski, mowa śląska) wpłynął znacznie na dialekt niemiecki mieszkańców Gościęcína i okolic, i na skutek tego mamy tutaj do czynienia ze zjawiskiem zwanym Codeswitching (przechodzenie z jednego języka na drugi w czasie jednej wypowiedzi).

Należałoby wskazać jednoznacznie na przyczyny zaniku dialektu niemieckiego tej wyspy językowej (autorka czyni to niezbyt wyraźnie). Są to:

- wysiedlenie Niemców po II wojnie światowej,
- zakaz uczenia w języku niemieckim i języka niemieckiego na Śląsku,
- wyjazdy Niemców do RFN w epoce Gierka,
- emigracja ludności niemieckiego pochodzenia na początku lat dziewięćdziesiątych.

Podczas organizowania się niemieckiej mniejszości w Polsce po roku 1989 okazało się, że była to zasadniczo spolonizowana ludność niemieckiego pochodzenia, która zaczęła się uczyć standardowego języka niemieckiego. Wyrażenia lokalno-dialektalne pojawiają się w języku tej ludności raczej sporadycznie. Są oczywiście wyjątki.

Prace poświęcone byłemu dialektowi wyspy językowej Kostenthal nie uwzględniają płaszczyzny graficznej, co jest ich pewnym drobnym mankamentem.

Zarówno dysertacja jak i towarzyszące jej artykuły poszerzają w znacznym stopniu dotychczasową wiedzę nie tylko o sytuacji językowej w Gościęcinie i okolicy, lecz są także poważnym wkładem do badań nad sytuacją językową na Śląsku. W badaniach tych autorka stosuje uznane nowoczesne metody badań historycznojęzycznych i dialektalnych, stąd też wyniki jej badań są zasadne. Spotkały się one z uznaniem takich światowej sławy badaczy jak Ilpo Tapani Piirainen, czy Günter Bellmann.

Rozważaniami teoretycznymi nad językami wysp językowych oraz nad językiem i historią tej wyspy autorka zajmuje się także w dalszych artykułach opublikowanych po obronie doktoratu, np.

- *Das Deutsche außerhalb des geschlossenen deutschen Sprachgebiets am Beispiel der oberschlesischen Sprachinsel Kostenthal/Gościęcin,*
- *Kostenthal - eine alte deutsche Sprachinsel im oberschlesischen Raum,*
- *Neuansätze zur Sprachinselforschung in Oberschlesien am Beispiel von Kostenthal/Gościęcin,*
- *Die sprachliche Situation in der alten deutschen Sprachinsel Kostenthal/Gościęcin,*
- *Das Sprachinseldeutsche von Kostenthal/Gościęcin im oberschlesischen Raum.*

Artykuły te wnoszą wiele ważnych informacji poszerzających naszą wiedzę na temat języka wyspy Kostenthal i zarazem sytuacji językowej na Śląsku. Drobnym mankamentem jest powtarzanie pewnych informacji, które z punktu widzenia danego konkretnego artykułu są ważne i zasadne, natomiast z punktu widzenia całości są powtórzeniami.

Dalszym etapem pracy naukowej dr Felicji Księżyk są badania nad specjalistycznym językiem prawa. Z badaniami tymi dr Felicja Księżyk zapoznała się m. in. w czasie pobytu na uniwersytecie w Würzburgu. Efektem tych badań jest kilka udanych artykułów poświęconych m. in. wpływowi niemieckiego języka prawa na polski język prawa. Po tym okresie następuje przejście do badań nad kolokacjami językowymi ze szczególnym uwzględnieniem języka prawa. Efektem jest monografia stanowiąca podstawę rozpoczęcia toku habilitacyjnego. U podstaw tych badań leży też wiedza zdobyta na warsztatach prowadzonych przez takich

badaczy jak Peter Ďurčo i Iva Kratochvílova. Problematyce tej poświęconych jest kilka artykułów i wystąpień z referatami na konferencjach naukowych. Artykuły te dadzą się podzielić na dwie grupy:

- rozważania teoretyczne, które mają odniesienie glottodydaktyczne, jak np.:
  - *Zum Wesen der fachsprachlichen Kollokationen und deren Didaktisierung in der auslandgermanistischen Fachsprachendidaktik*
  - *Zum Wesen der rechtssprachlichen Kollokationen und deren Didaktisierung in der auslandsgermanistischen Fremdsprachendidaktik*
- prace poświęcone konkretnym problemom, jak np.:
  - *Dlaczego ciasto chodzi, a rozpacz jest jasna? Wokół zjawiska kolokacji.*
  - *Fachsprachliche Kollokationen in deutschen Gesetztexten und deren polnische Entsprechungen.*

Omawiane w tej części oceny publikacje prezentują przyzwoity poziom naukowy, choć nie zawsze mogą być uznane za ważny wkład do badań językoznawczych. Jako tzw. "obudowa" są one w pełni wystarczające.

3. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Wydana w roku 2015 licząca 390 stron monografia *Kollokationen im Zivilrecht Polens in den Jahren 1918-1945 mit besonderer Berücksichtigung der deutschsprachigen Zivilgesetzbücher. Eine kontrastive Studie* (Frankfurt am Main et al.: Peter Lang Edition) stanowi punkt kulminacyjny prowadzonych przez habilitantkę badań nad kolokacjami w języku prawa. Praca składa się oprócz przedślowia i bibliografii z 10 różnej objętości rozdziałów. Cztery pierwsze rozdziały tworzą część wstępną i zawierają:

- informacje o celu i budowie pracy,

Monografia poświęcona jest przede wszystkim problematyce kolokacji czasownikowo-rzeczownikowych występujących w kodeksach cywilnych Polski międzywojennej przed ich zastąpieniem przez ujednolicone, skodyfikowane prawo polskie. Ważne jest wskazanie na fakt, że powstałe po I wojnie światowej państwo polskie stanęło przed wyzwaniem wypracowania polskiego kodeksu prawa cywilnego. Unifikacja prawa i jego nowa kodyfikacja okazały się być zadaniem bardzo trudnym, gdyż mieszkańcy poszczególnych zaborów bronili swej tradycji prawnej. W okresie przejściowym zachowano kodeksy z okresu zaborów tłumacząc je na język polski. W tym kontekście należy nadmienić, że obrona zasad prawnych nie była jedynym zjawiskiem charakteryzującym poszczególne

regiony Polski międzywojennej. Mieszkańcy poszczególnych regionów bronili także charakterystycznych dla ziem danego zaboru różnic gospodarczych, kulturalnych i ekonomicznych. Różnice te dawało się zauważyć również po II wojnie światowej w kontaktach przesiedleńców z ludnością autochtoniczną na terenie Wielkopolski.

- informacje o podstawach teoretycznych, czyli informacje o stanie i kierunkach badań nad kolokacjami, które autorka w nawiązaniu do Jerzego Pieńkosa uważa za tzw. 'słownictwo wspierające', tzn. istotny element dyskursu specjalistycznego, a tłumacz miał do dyspozycji szerokie spektrum związków językowych, które pojawiają się nie tylko w tekstach tłumaczonych, lecz także w późniejszych zunifikowanych polskich aktach prawnych (wpływ na polski język prawa);
- informacje o badanym korpusie, w tym tło historyczno-prawne z uwzględnieniem różnic między poszczególnymi regionami ze względu na nawiązywanie do stanu prawnego z czasów zaborów.

Rozdział ten prezentuje zaborcze akty prawne należące do analizowanego korpusu, tło historyczno-prawne z uwzględnieniem różnic w rozwoju prawa na byłych terytoriach polskich po utracie niepodległości oraz na wpływ kodeksów niemieckojęzycznych na język prawa w Polsce międzywojennej.

Autorka zauważa, że po odzyskaniu niepodległości w państwie polskim funkcjonowało pięć różnych kodeksów cywilnoprawnych:

- a) austriacki "Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch" (ABGB) na obszarze dawnego zaboru austriackiego, czyli w Małopolsce;
- b) niemiecki "Bürgerliches Gesetzbuch" (BGB) na terenach byłego zaboru pruskiego, czyli w Wielkopolsce, na Pomorzu Gdańskim oraz w polskiej części Śląska;
- c) kodeks cywilny rosyjski na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej;
- d) Kodeks Napoleona, częściowo zastąpiony przez Kodeks Cywilny Królestwa Polskiego z 1825 r. (w autoreferacie jest błędna data 1925) oraz związane z nim „prawo o małżeństwie” z 1836 r. na zachodnich ziemiach zaboru rosyjskiego;
- e) przepisy prawa węgierskiego na obszarze Spiszu i Orawy.

Należałoby tutaj dokonać pewnego uściślenia otóż "Austriacki Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch" obowiązywał na terenach dawnej Przedlitawii (Cisleithanien), czyli austriackiej części Austro-Węgier; natomiast kodeks węgierski na terenach wchodzących wcześniej w skład Zalitawii (Transleithanien), czyli węgierskiej części Austro-Węgier.

Badany korpus się z trzech części:

- a) austriacki kodeks ABGB znowelizowany w latach 1914-1916 wraz z przekładem *Ustawy cywilne obowiązujące w Małopolsce i na Śląsku Cieszyńskim. Kodeks cywilny austriacki. Kodeks zobowiązań. Prawo ksiąg gruntowych. Ustawy związkowe,*
- b) niemiecki kodeks BGB wraz z przekładem urzędowym *Kodeks cywilny obowiązujący na ziemiach zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej,*
- c) prawo cywilne polsko-francuskie ze zbioru ustaw pt. *Prawo cywilne obowiązujące w województwach centralnych: kodeks cywilny Królestwa Polskiego, prawo o małżeństwie, kodeks cywilny Napoleona, kodeks zobowiązań, ustawy hipoteczne, ustawy związkowe.*

Pozostałe w/w akty prawne, tzn. prawo węgierskie i prawo rosyjskie, nie weszły do badanego korpusu. Autorka uzasadnia to w następująco:

- prawo węgierskie pozostało w mocy na niewielkim obszarze II Rzeczypospolitej tylko do roku 1922,
  - uchodzące za przestarzałe prawo rosyjskie zostało już w roku 1919 częściowo zastąpione przez Kodeks Napoleona.
- informacje metodologiczne o sposobie podejścia do badanego materiału, czyli o metodzie opisu kolokacji z uwzględnieniem ich frekwencji.

Słuszna jest hipoteza, że przepisy prawne państw zaborczych wywarły wpływ na nowopowstające prawo polskie, a języki zaborców miały duży wpływ na polski język prawa. Szczególnie odnosi się to do języka niemieckiego. Znajduje to odzwierciedlenie w ukutym przez prof. Sójkę-Zielińską terminie 'psychologii zaborów', jako swoistego patriotyzmu terytorialnego, przywiązania do obcego porządku prawnego, który był uznawany jako własny i był przez to akceptowany. W tym kontekście autorka stawia sobie za cel znalezienie odpowiedzi na dwa podstawowe pytania:

- 1) Które z tzw. wielkich kodeksów, obowiązujących w międzywojennej Polsce, wywarły największy wpływ na polski język prawa?
- 2) W jakim stopniu analizowane tłumaczenia tychże kodeksów odpowiadają współczesnemu językowi polskiemu?

Na podstawie analizy dotychczasowych teorii i metod badawczych autorka wypracowuje własne ujęcie kolokacji, które jest punktem wyjścia do jej badań.

Teksty stanowiące korpus badawczy zostały zdigitalizowane, co znacznie ułatwiło badania. W przypadku dwóch pierwszych podkorpusów utworzono dodatkowo korpusy równoległe. W oparciu o kryteria statystyczne z analizowanych tekstów uzyskano listy potencjalnych

kolokacji, które następnie były wnikliwie analizowane ze względu na kryteria morfo-syntaktyczne i semantyczne.

Rozpoczęcie pracy od powyższych informacji jest jak najbardziej słuszne. Szczególnie ważne z punktu widzenia dalszych badań są informacje o podstawach teoretycznych i metodzie badawczej.

Część empiryczna monografii składa się z 5 rozdziałów poświęconych:

- kolokacjom w kodeksie cywilnym (BGB),
- ekwiwalencji interlingwalnej w polskim tłumaczeniu BGB,
- kolokacjom w ABGB (Powszechny Kodeks Obywatelski),
- ekwiwalencji interlingwalnej w tłumaczeniu polskim tego kodeksu,
- problemom połączeń rzeczownikowo czasownikowych we francusko-polskim prawie cywilnym.

W kończącym rozprawę rozdziale 10 znajdują się wnioski końcowe i informacje o perspektywach badawczych.

Rozdział 5 poświęcony jest kolokacjom w niemieckim kodeksie cywilnym (Bürgerliches Gesetzbuch). Droga badawcza habilitantki nie budzi zastrzeżeń: Jest ona następująca:

- 1) prezentacja różnych typów związków wyrazowych (koligacje, złożenia, werbalne frazy składniowe (Funktionsverbgefüge), terminy wielowyrazowe i kolokacje),
- 2) analiza kolokacyjności potencjalnych związków kolokacyjnych,
- 3) prezentacja możliwości kolokacyjnych, pól kolokacyjnych.

W rozdziale 6 omówione jest pojęcie ekwiwalencji, przede wszystkim w tłumaczeniu tekstów prawnych ze szczególnym uwzględnieniem typów ekwiwalencji w zakresie kolokacji. Omówienie to zajmuje się kolokacjami w BGB i ich odpowiednikami w analizowanym polskim przekładzie urzędowym. W drugiej części tego rozdziału autorka zajmuje się uzualnością odpowiedników polskich i kwestią frekwencji poszczególnych kolokacji oraz ich alternatywnością. Przy badaniu wpływu języka niemieckiego na polskie uzualne odpowiedniki autorka korzystała z dawnych słowników języka polskiego oraz Narodowego Korpusu Języka Polskiego.

W rozdziale 7 następuje identyczna analiza kolokacji w obowiązującym od roku 1811 austriackim "Powszechnym kodeksie obywatelskim" (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch). Ważne jest wskazanie na początku na różnice między kodeksem niemieckim i austriackim. Także tutaj opis jest wyczerpujący.

Natomiast w rozdziale 8 omówione są aspekty ekwiwalencji w ramach kolokacji. Także tutaj omówienie jest zadowalające.

Rozdział 9 zajmuje się uzualnością kolokacji w prawie francusko-polskim. Ta część badań jest dla autorki zadaniem marginalnym, dlatego też opis jest w tym przypadku skromniejszy.

Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań są wypunktowane w rozdziale 10. przeprowadzonego badania, esencjonalnie wypunktowane w ostatnim rozdziale, dają się przedstawić następująco:

- a) złożone zjawisko kolokacji daje się opisać w oparciu o zespół kryteriów, takich jak: wielowyrazowa struktura, stabilność, asocjatywność wzgl. przewidywalność, a także skonwencjonalizowany i nieidiomatyczny lub częściowo idiomatyczny charakter kolokacji, przy czym nie wszystkie kryteria kolokacji muszą być w jednakowym stopniu spełnione,
- b) język badanych kodeksów wykazuje zasadniczo cechy języka specjalistycznego, choć czasem - szczególnie w przypadku kodeksu austriackiego - nie jest to język jednoznaczny;
- c) upodobnienie kodeksu austriackiego do niemieckiego w latach 1914-1916 nie wyeliminowało wszystkich różnic w zakresie kolokacji.
- d) skutek obowiązywania w niezmiennej formie przez dziesięciolecia język niemieckojęzycznych kodeksów charakteryzuje się pewnym stopniem archaiczności;
- e) udział uzualnych polskich odpowiedników w analizowanych przekładach kodeksów niemieckojęzycznych jest o 20% wyższy niż w przypadku prawa polsko-francuskiego,
- f) uzualność odpowiedników polskich jest skorelowana z częstością występowania w przekładzie,
- g) odpowiedniki polskie, utworzone w sposób kompozycyjalny, były w dużej części swego rodzaju neologizmami, o czym świadczy fakt, że w większości nie są notowane w dawnych słownikach języka polskiego lub występują w nich inne kombinacje,
- h) pomimo pewnej archaiczności kodeksów niemieckojęzycznych język polski ich przekładów jest bliższy współczesnej polszczyźnie niż język prawa polsko-francuskiego.

Badania habilitantki są cennym źródłem wiedzy na temat kolokacji w językach specjalistycznych. Obejmują one nie tylko wiedzę synchroniczną, lecz także diachroniczną i przedstawiają pewne różnice diatopiczne w obrębie prawa niemieckiego i austriackiego. Praca jest również cennym wkładem do badań nad kształtowaniem się polskiego języka prawa.

4. Strona formalna

Praca została napisana według wszelkich prawideł obowiązujących przy pisaniu rozpraw naukowych. Sposób prezentowania jest zgodny z oczekiwaniami. Układ pracy, w tym kolejność rozdziałów nie są prawidłowe.. Język pracy oceniam bardzo wysoko. Jest to język sensu stricte naukowy, wykazujący w zasadzie wszystkie jego cechy.

Nie zgłaszam też zasadniczych uwag formalnych z wyjątkiem formy numerów rozdziałów. Najnowsze wydania poradnika Duden 9: Richtiges und gutes Deutsch (np. wyd. 7, 2011: 764) zalecają pisanie bez kropki ostatniej cyfry w numeracji rozdziałów, nawet gdy jest to jedna cyfra. Podobne zalecenie znajdziemy w starszych wydaniach Zalecenia te stosuje się np. w gramatyce dudenowskiej i w gramatyce Helbiga/Buschy. Godne podkreślenia jest to, że zasada ta przestrzegana jest przez wydawnictwo "trafo Verlagsgruppe Dr. Wolfgang Weist" z Berlina (zob. opublikowana rozprawa doktorska), a nie przestrzegana przez uznane wydawnictwo Peter Lang (zob. opublikowana rozprawa habilitacyjna). Uwaga krytyczna skierowana jest tutaj raczej pod adresem wydawnictwa Peter Lang.

5. Konkluzja

Prace naukowe dr Felicji Księżyk są pracami sensu stricto naukowymi i tworzą swego rodzaju wstęp, drogę prowadzącą do kompleksowych badań w ramach rozprawy habilitacyjnej. Stosowane przez dr Felicję Księżyk metody opisu są nowoczesne, częściowo nawet nowatorskie. Lektura jej publikacji upoważnia do stwierdzenia, że jej badania poruszają problemy ważne, tzn. relewantne dla rozwoju języka niemieckiego.

W zdecydowanej większości swoich prac, przede wszystkim zaś w monografiach, w tym w rozprawie habilitacyjnej, autorka dąży do całkowitego zgłębienia tematu, a przekazywana przez nią wiedza jest wynikiem dużej dociekliwości naukowej i dużych umiejętności badawczych.

Rozprawa habilitacyjna i ogólny dorobek naukowy dr Felicji Księżyk spełniają wymogi zawarte w "Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki" z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) i stanowią w związku z tym wystarczającą podstawę do nadania dr Felicji Księżyk stopnia doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa niemieckiego.